

Людмила Германенко

ОРГАНІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин української держави необхідним є використання єдиної мови фінансової звітності, яка використовується в більшості країн. Одним із важливих чинників успішного розвитку України є інформаційне взаєморозуміння з іноземними суб'єктами господарювання. Тому перехід національної системи бухгалтерського обліку, складання звітності за міжнародними стандартами, потреба гармонізації фінансової звітності у різних країнах стають вимогою часу. Розвиток ринкових відносин і створення підприємств різних форм власності зумовили необхідність визначення та відображення кардинальних змін в організації і методології бухгалтерського обліку в Україні. Можливості виходу українських підприємств на ринки іноземного капіталу безпосередньо залежать від прозорості й достовірності фінансової звітності, на підставі якої інвестор міг би ухвалювати рішення про доцільність і обсяг інвестицій, здійснювати контроль за їхнім ефективним використанням.

У різних країнах фінансова звітність підприємств має певні відмінності, зумовлені різними соціальними, економічними та політичними чинниками, що значно ускладнює аналіз інформації і ухвалення управлінських рішень. Для забезпечення гармонізації фінансової звітності Комітетом із Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку за весь період діяльності (з 1973 р.) було видано більше 40 стандартів.

На даному етапі Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) використовують:

- як основу національних вимог до бухгалтерського обліку у багатьох країнах світу;
- як міжнародний базовий підхід тих країн, які розробляють свої власні вимоги до фінансової звітності;
- фондові біржі та регулюючі органи, які вимагають або дозволяють іноземним емітентам надавати звіти відповідно до МСФЗ;
- світовий банк, який вимагає надання інформації відповідно до МСФЗ;
- національні комісії, наприклад, Європейська комісія.

Міжнародні стандарти мають ряд загальних переваг: і для усіх країн-користувачів, і для України зокрема. Щодо загальних переваг можна сказати, що:

- по-перше, вони мають міжнародне визнання;
- по-друге, МСФЗ спеціально розроблялися для стандартизації та гармонізації обліку в різних країнах, що робить їх відносно менш складними і дешевими для використання порівняно з існуючими стандартами розвинених країн;
- по-третє, їх створили з метою узагальнення накопиченого міжнародного бухгалтерського досвіду у сув'язі з особливостями ринкової економіки, перехід до якої є метою загального ходу українських реформ;
- по-четверте, міжнародна практика показує, що складання звітності за міжнародними стандартами забезпечує її прозорість та надійність, що дозволить іноземним інвесторам оцінювати ризики й ухвалювати виважені рішення щодо об'єктів інвестування;
- по-п'яте, використання МСФЗ сприяє розвитку професійного зростання бухгалтера, підвищенню його статусу у суспільстві.

Вивчення досвіду застосування МСФЗ великими компаніями України дозволяє виявити позитивні аспекти застосування МСФЗ і для осіб, які готують фінансову звітність, і для зовнішніх користувачів [1]:

- великою перевагою переходу на міжнародні стандарти є підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств. Як наслідок, акції українських підприємств з'являються на міжнародних фондових біржах, що також сприяє розвитку вітчизняного фондового ринку;
- підвищується довіра банків та інших потенційних кредиторів, що дає можливість більш інтенсивно розвивати виробничу і збутову діяльність вітчизняних компаній;
- підвищується престиж та імідж українських підприємств у світовій економіці;
- перехід на МСФЗ має посилити інтеграцію України в європейський економічний простір, що в цілому підвищить конкурентоспроможність держави у ринковій економіці.

Переваги складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів незаперечні для більшості користувачів фінансової звітності. МСФЗ можна розглядати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків. Принципи, закладені в порядку звітності за МСФЗ, повинні зробити його більш адекватним і здатним відображати реальний фінансовий стан компанії, результати її діяльності, рух грошових коштів та зміни в капіталі. У зв'язку з цим, значення МСФЗ є важливим не тільки для іноземних,

але й для вітчизняних інвесторів. Це ще раз підтверджує необхідність і корисність для корпоративного і державного секторів економіки України прийняття МСФЗ.

Трансформуючи фінансову звітність чи переходячи на міжнародні стандарти, керівники і бухгалтери підприємств можуть стикатися з низкою проблем методологічного характеру (неузгодженість форм податкового законодавства з МСФЗ, підпорядкованість національних стандартів податковій системі, складність розуміння стандартів і методів трансформації) та організаційного характеру (відсутність структур, які б взаємодіяли з Комітетом МСФЗ, необхідність організації контролю за впровадженням та застосуванням МСФЗ, розробки відповідних програм та заходів щодо їхньої реалізації).

Суттєве значення для успішного впровадження МСФЗ має також людський фактор. У зв'язку з тим, що знання МСФЗ не є обов'язковими у нашій країні, існує й небагато фахівців із відповідною кваліфікацією. Аудитори з такою кваліфікацією в Україні працюють переважно у великих міжнародних аудиторських фірмах. У підсумку, більшість українських бухгалтерів і аудиторів не вміють застосовувати на практиці вимоги МСФЗ. Отже, компанії повинні заохочувати навчання і сертифікацію своїх фахівців, а це – потребує значних фінансових ресурсів [2; 3].

Таким чином, для того, щоб створити належні умови здійснення облікового процесу за міжнародними стандартами, в Україні потрібно провести низку заходів:

- забезпечити фінансову підтримку процесу переходу на МСФЗ;
- забезпечити інформаційну підтримку застосування МСФЗ;
- створити умови для навчання й надання консультацій щодо особливостей ведення обліку за міжнародними стандартами (проведення практичних семінарів, розробка концепції професійного навчання і підвищення кваліфікації бухгалтерів та аудиторів);
- створити ефективний механізм контролю за дотриманням МСФЗ.

Насамкінець зауважимо, що питання впровадження міжнародних стандартів в облікову політику підприємств України є актуальним і перспективним. Для більш результативного процесу економічної інтеграції потрібно подолати недоліки і перешкоди, які заважають гармонізації фінансової звітності України та європейських країн.

Джерела та література

1. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – №11. – С. 43-58.
2. Нищенко Л. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами / Л. Нищенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №9. – С. 6-9.
3. Портал електронного навчання бухгалтерів САР / СІРА